

Slikar.



Črtica. Spisal Janko Rozman.

ečer. Tonček sedi pri mizi. Svetloba petrolejske svetiljke pada izpod senčnika na mizo in dela velik kolobar po gladki ploskvi. Kos belega papirja, ki leži pod svetiljko, odseva v Tončkov obraz.

V Tončkovi glavici se vrši danes nekaj posebnega. Rdečica pridnosti in razmišljanja je razlita po njegovem okroglem obrazu in njegove višnjeve oči zro danes mirno, sanjavo, ali vendar nekaj zasledujoče, nekaj — Bog ve kaj . . . Vse stvari okrog njega so mu deveta briga. Ne zmeni se za bratca Franceljna, ki glasno bere povest o „Zlati kači“, in ne za staro pestunjo Uršo, ki tolče debele in okusne orehe.

„Oh, to bo konj — zelo hud, tak, ki brca, ki koplje zemljo, ki se peni, ki gleda kar z belim in ki rezgeta. Uj, tak bo kakor prav zaresni, živi konj, lepši, nego vsi v našem mestu. Pokažem ga materi, pokažem ga očetu in oba se bosta čudila, uj, čudila. Ha, ha.“

„Lej ga fanta — kje pa si se naučil tako risati?“ — poreče oče zmajevaje z glavo. „Mislil sem, da znaš le kavo jesti in sladkor, ali kaj takega . . . Res, tak je kot živ. Tu imaš desetico. Si že priden . . .“

Tonček si podpira glavico, zre, zre in njegova fantazija mu slika same pestre, vesele podobe. Po obrazu mu je razlit lahen smehljaj in v prsih mu je sladko.

„In mati, — ta se bo šele čudila, ta. Ne — že vem, kako bo. K njej pridem po prstih in skrivno bom položil sliko pred njo. Ali ona bo pletla dalje, kot bi se ne bilo zgodilo nič, prav nič; — vem, prav nalašč. Pocukal jo bom za krilo. „Mati, poglejte no, poglejte — konja!“ Ne bo se začudila, niti zasmejala se ne bo. „Tega pa že nisi sam narisal; pomagal ti je nekdo,“ — bo rekla. Ali jaz ji bom odvrnil: „Jaz, jaz sem ga narisal — in nihče drugi! Ali menite, da ne znam kaj takega? Oh, še vse kaj lepšega — boste že videli!“ — In nalašč bom gledal jezno na tla. Toda, mati se bo končno zasmejala, glasno se bo zasmejala, pobožala mi bo lice in me pritisnila k sebi. „Nič se ne jezi; vem, da je to tvoje delo; nalašč

sem te podražila. Res, lep konj je; kot živ. Nihče drugi ne zna kaj takega . . .“

Tonček se vzdrami in oddahne. V njegovih licih mu polje kri, iz njegovih mokrih, sanjavih oči sije zadovoljnost. Pred njim se še vedno blešči kos belega papirja, njegova desnica pa krepko oprijemlje košček svinčnika.

Sedaj pa le!

„Najprvo ušesa. Koničasta morajo biti!“

Desnica nese svinčnik k ustom, potem pa po papirju enkrat gori, enkrat doli in ušesa so gotova.

„Dobro. Sedaj pa oči. To bo težje. Čaj no, kakšne so že konjske oči? . . .“

Pomišlja.

„Aha, prav okrogle so, v sredi črne, okrog pa bele.“

Svinčnik drsa, se ustavlja, senči in dela kolobarčke, da se trga papir.

„Ha, ha, — kako gleda, — uj, ta bo hud! . . . Sedaj pa še nos in usta. — Vse mora biti natanko, kakor v resnici.“

In zopet drsa topi svinčnik po papirju, za njim pa se prikazujejo debele in okorne črte. Sedaj vleče dolgo, valovito črto, sedaj se ustavi in izdeluje vsak del posebej.

Papir je kmalu ves počrtan.

„Lej no, rep bi bil kmalu pozabil.“

Svinčnik šviga urno semtertja in kmalu je tudi rep gotov.

„Dobro! Oj, kako je lep . . . Sedaj pa spat. Oh, jutri, jutri pa . . .“

Tonček se premetava v postelji. Srce mu utriplje veselo, ali spanca ni. Odeja ga greje, okrogla lica postajajo vroča in rosna. Nenavadna rdečica je razlita po njih.

Vedno vidi iskrega konja, ki brca, ki koplje s kopiti, ki se peni, ki gleda kar z belim, ki rezgeta . . .

Končno se Tončku oči strnejo, usta se mu napol odpro in že se čuje mirno sopenje . . .

Jutro.

Oh, kak dan je že, in glej, solnce že kuka izza strehe. Kako blešči. Še enkrat se Tončku zdehne, še enkrat iztegne svoje ude in hipno v — hlače . . .

Glej čudo! Kamor trene z očmi, povsod vidi konja. Celo bleščeče solnce je zatemnelo, ugasnilo . . .

„Oče, oče — ali vidite?!“

Visoko vihti kos papirja in iz njegovih oči odseva rajsko veselje, ponos in samozavest. „Sam sem ga narisal, prav sam! In vi mati, pogledjte no!“

Oh, sedajle, sedajle . . .

Oče se ozre malomarno na Tončka, vzame papir z očetovskim dostojanstvom, pogleduje po njem izza naočnikov — ali njegova usta ne izpregovore besede, njegov obraz se ne zasmije.

„Hm. Tegale medveda pa nisi napravil dobro. Le poglej, medved nima takih ušes, in takih oči, in take glave . . .“

Mati sedi za mizo in krpa nogavice.

„Mati, vi pogledjte, vi, — ali ni lep, ali ni tak kot živ, — tale konj?“

Mati krpa in krpa. Zelo se ji mudi.

„Mati, pogledjte no! Ali ni lep? . . .“

„Tonček, učit se, — krščanski nauk, — ali že znaš? Hitro!“

To so edine materine besede. Nič se ne smeje, nič ga ne poboža po licu, nič ga ne pritisne k sebi.

Tonček odide molče . . .

Zaprlo se je nebo. Solnce je posijalo skozi okno, — ali to ni bilo zlato solnce; po stenah so trepetale le navadne, rumene lise. Tončku je bilo tako pusto, tako pusto pri srcu! . . .



Svoboda.

Zasužnjil bom usodo si nezvesto,
življenje svoje bom vkoval v verige
in šlo bo pred menoj vso vročo cesto,
kot sužnji šli so skozi rimsko mesto
pred čelom zmagovalčeve kvadrige.

Zažejalo srce mi je prostosti,
a tiste ne, ki se krvava kupi:
jaz bom kot čer v ledini visokosti,
ki ne pozna gorja in ne radosti,
in nima duše, da jo mrak zastrupi!

Vladimir Levstik.

